

Kullahagen, torp under Kopparkullen.

En sammanställning av uppgifter efter Helmer Hardestam och Johan Kjelanders inför Torpvandringen 25 maj 1997 av Arne Möller.

När platsen för Kullahagen blev utvald är troligen 1837 för det året flyttade Gustav Johansson (född Fågelås 1808) som dräng till Kopparkullen. Makan Greta (född Jonsdotter 1805 i Fridene död 1893 i Korsberga) De brukade först torpet Hultet under Dannemarka i åtskilliga år. Där föddes dottern Lena Cajsa och sedan två barn till. När det nya hemmet Kullahagen uppe i skogen står klart för inflyttning 1839 finns hela familjen på plats. Gustavs föräldrar Johannes Bild och Cajsa Magnisdotter var vid denna tid backstuguhjon i Torsbotorpet och nära grannar. Gustav slutar snart att vara dräng i Kopparkullen men i stugan får han bo kvar till sin död.

Det var tydligen Gustav Johansson som först odlade upp lite jord runt stugan. Man hade en ko som man svalt fram på torpet, på sommaren gick den på skogsbete.

Potatis odlade man och den blev god.

I Kullahagen bodde glada och förnöjsamma människor som hade bara en förmåten önskan att kunna skörda tillräckligt med foder till kon. Det var tydligen svårt för man vågade inte odla mer mark för då kunde ägaren till Kopparkullen fordra fler dagsverken det räckte gott med de 26 man gjorde om året för torpet.

På vintern när fodret börja tryta till kon gav Gustav och Greta sej ner till bygden för att köpa långhalm som fick bäras hem för det fanns varken körväg eller ök till torpet.

Lotta Emigrerar till Amerika

Greta Jonsdotter Född 1805 i Fridene, död 1893 i Korsberga. Vistades 1874 - 1882 i Minnesota USA

Hon hade tröttnat på att vara piga för några riksdaler om året för hårt arbete från arla till särla.

Hon hade hört att i Amerika hade även fattigt folk en framtid. Att landet var stort och glest befolkat samt att skandinaviska kvinnor var eftersökta som tjänare att det var god lön och man fick börja å sluta dagen på bestämda tider. Lotta kände även till villkoren för hur Amerikanska staten delade ut jord gratis till ungt folk.

Den dag Lotta kommer hem för att ta farväl av föräldrarna är en sorgens dag. Resan var dyr och förenad med stor fara. Men Lotta kom lyckligt till Amerika och fick en bra plats, åtminstone skrev hon så. Gustav och Greta kunde bara läsa tryckt skrift, Lottas skrivna brev fick man gå till Brant i Sunnarstorpet med för att få dem upplästa.

Gustav Johansson avlider troligen omkring 1865.

Mor Greta får en Amerikabiljett.

Så snart Lotta får reda på att Gustav dött vill hon ha över sin mor och ordnar en biljett åt henne.

Det har blivit tomt där hemma i Kullahagen när alla barnen lämnat hemmet, dessutom vill mor Greta gärna träffa dottern en gång till i livet så hon beslutar sej till slut för att resa. Torpet lämnar hon till äldsta sonen Johannes som skall till att gifta sig med den unga Stina.

Johan Kjelerander berättar i sina brev till sin brorson hur farmor Greta i Kullahagen lämnar Sverige. Hela släkten var vid Korsberga järnvägsstation för att säga farväl . Det var den enda gång jag minns min far grät.

Efter en lång tid kom det brev från henne, skrivet på danska. Då fick jag stå till tjänst ty jag hade lärt mig i folkskolans läsebok.

Hennes måg tog henne dit för att få mera land av regeringen, "Homestead" som det kallades.

Lotta och hennes man var tydligen inte snälla mot den raska gumman, så andra nybyggare fick bygga henne en koja där hon satt å stickade strumpor mm. Efter 7 år hade hon patent på sin jord och samme dansk skrev att Greta ville komma hem och dö. Inga bekymmer skulle någon hava för henne för hon hade pengar.

När Greta kom hem till Sverige berättar Kjelerander hur hon på ett familjemöte där hemma skänkte först 100 kr till faster Kanon, till farbror Karl (Kjellander) 100 kr, till sin yngste son Anders Gustav (far) 100 kr, men farbror Johannes (Gustavsson) i Kullahagen fick 125 kr ty han hade köpt hennes stuga vid avresan, och hon hade dessutom pengar över att sätta in på Hjo sparbank.

Greta Jonasdotter vistelse i Minnesota USA 1874 - 1882 således var hon 69 år när hon åkte och 88 år gammal när hon dog.

Ett kvinnoöde som Helmer Hardestam och Kjelerander skildrar med stor vördnad i sina efterlämnade skiffer.

Gretas son Carl var en skicklig skomakare yrket hade han lärt sig i Stockholm och alla som ville ha ett snyggt och välgjort arbete vände sig till honom. Billig var han inte men ändå fans det ingen skomakare på orten som hade så mycket arbete som han.

Troligen har Gustav kunnat yrket och sonen gjort sina första lärospån hos honom. Carl reser 1859 till Stockholm och efter två år återvänder han som fullärd skomakare.

Carl hade haft en fästmö där uppe en ung kvinna vid namn Hedvig Elisabet Isberg men kallades Hedda. Han lämnade henne kvar i Stockholm men efter en tid fick den 22 år gamla tösen iden att gå den långa vägen till sin Carl i Kullahagen . Utan pengar till gästgivar-skjuts fick hon fråga sej fram och så till slut står hon framför Kullahagens dörr. Hedda fann tydligen åter sin Carl för enligt kyrkboken gifter de sig och de får flera barn. De bor 1863 inhyses i Stora Sänneryd hos Lars Gabrielsson "gammeln" i en liten stuga. 1863 är Carl och Hedda skrivna i Kopparkullen. Helmer Hardestam vet att de sedan bodde med sina barn på flera platser i Västergötland och att i Tidaholm slutade Carl sina dagar.

Carl och brodern Anders Gustav tog sig namnet Kjelerander.

I Kullahagen har en ny generation tagit vid.

Johannes och Stina de får göra sina 26 dagsverken i Kopparkullen nu är gamle kapten (Ahlenius) borta och den nya bonden heter Peter Johansson. De levde av vad torpet gav. Johannes tillverkade mycket välgjorda riskvastar som han sålde på bygden för 15 öre st. Han var en varm djurvän vilket Hardestam skildrar i boken " Ljuset från Kålabråten"

På ålderns höst fick de uppleva ett svårt torkår dessutom dog deras enda ko. Johannes hann aldrig köpa någon mer ko ty en vecka efteråt var han också död. Stina flyttade till Styrshult till dottern som var änka.

Kort efteråt blev stugan såld till ägaren av Kopparkullen han gjorde flera försök att få en torpare till Kullahagen men det var omöjligt en annan tid hade inträtt.